

Ankestyrelsen

NYT

NYT FRA ANKESTYRELSEN NR. 3 APRIL

2013

	Side
Forkert brug af sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere	2
Kommuner skal blive bedre til at hjælpe unge kriminelle	6
Midlertidigt på deltid på grund af mindre børn	9
Deltidsansættelse med blandede vagter	12
Arbejdsskader under tilbud om vejledning og opkvalificering eller virksomhedspraktik	14
Arbejdsgivers partslignende status i arbejdsskadesager	19
Kort Nyt fra Ankestyrelsen	23

Forkert brug af sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere

En ny undersøgelse fra Statsforvaltningen Midtjylland viser, at mange kommuner stopper kontanthjælpen til borgere, selvom lovens betingelser for at standse hjælpen ikke er til stede. 95 procent af afgørelserne ville være blevet ændret eller hjemvist, hvis borgerne klagede.

Af specialkonsulent Trine Lund og fuldmægtig Stephan Molke Jensen, Beskæftigelsesankenævnet, Statsforvaltningen Midtjylland

Meget få sager opfylder lovens betingelser for at stoppe kontanthjælpen

Praksisundersøgelse fra Beskæftigelsesankenævnet, Statsforvaltningen Midtjylland

Beskæftigelsesankenævnet Midtjylland har undersøgt 80 sager fra 6 af regionens kommuner, hvor der er truffet afgørelse om stop af kontanthjælp efter aktivlovens § 41, stk. 1. Det drejer sig om sager, hvor borgeren uden rimelig grund:

- har afvist tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, eller
- gentagne gange udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, og udeblivelserne har et så betydeligt omfang, at det kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet.

Beskæftigelsesankenævnet Midtjylland har undersøgt 80 sager, og ud af dem opfylder kun 4 sager lovens betingelser for at stoppe kontanthjælpen.

Gennemgangen af sagerne i undersøgelsen er baseret på betingelserne for sanktion efter aktivlovens § 41. Det handler om oplysningsgrundlag, jobsamtale, vejledning, omfanget af udeblivelserne, åbent tilbud, jobplan, kompetence og begrundelsesmangler.

Nedenfor er beskrevet, i hvilket omfang sagerne opfylder lovens betingelser:

Oplysningsgrundlaget

I 10 sager – 12,5 procent af alle sagerne - har kommunen ikke haft det nødvendige oplysningsgrundlag for at træffe en korrekt afgørelse.

Jobsamtaler

I 14 sager - 17,5 procent af alle sagerne - har kommunen anvendt en forkert sanktion, idet begrundelsen lød, at en borger var udeblevet fra en jobsamtale. Men en jobsamtale

er ikke en beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Udebliver en borger fra en jobsamtale, skal kommunen benytte en anden selvstændig sanktionsbestemmelse.

Vejledning

I 57 sager - 71 procent af alle sagerne - har kommunerne ikke givet korrekt vejledning efter aktivlovens § 35, når en borger har fået et tilbud eller en beskæftigelsesfremmende foranstaltning, som denne efterfølgende er udeblevet fra. Kommunen skal både vejlede om, at hjælpen vil ophøre, hvis borgeren afviser eller udebliver fra tilbuddet i et omfang, så det kan sidestilles med afvisning, ligesom det skal fremgå, at hjælpen genoptages, så snart borgeren møder i det oprindelige tilbud eller et nyt tilbud.

Omfanget af udeblivelser

I 23 sager -35 procent af 66 relevante sager - var betingelserne for at kunne vurdere, at borgeren havde afvist tilbuddet, herunder at omfanget af borgerens udeblivelser kunne sidestilles med en afvisning, ikke opfyldt. Det fremgår af forarbejderne til aktivlovens § 41, stk. 1, nr. 2, at "som retningsgivende vil et fravær på over 50 procent i en periode kunne begrunde, at sanktion i form af standsning af kontanthjælpen tages i brug." I flere sager har kommunerne i deres afgørelser fejlagtigt medtaget udeblivelser registreret som sygdom.

Åbent tilbud

I 28 sager - 42 procent af 66 relevante sager - havde kommunen ikke givet borgeren et åbent tilbud, som netop er en betingelse for at standse hjælpen. Nævnet slår fast, at det ud fra nævnets praksis ikke er tilstrækkeligt, at kommunen oplyser borgeren om, at vedkommende kan henvende sig til sin beskæftigelsessagsbehandler eller et jobcenter for at få genoptaget hjælpen.

Jobplan

I 7 sager - 11 procent af 66 relevante sager - havde kommunerne ikke udarbejdet en jobplan. Der er ikke tale om et gyldigt tilbud, hvis der ikke er udarbejdet en jobplan. Der skal således udarbejdes jobplan såvel for et konkret tilbud, som for et nyt, åbent tilbud.

Kompetence

I en kommune havde jobcentret truffet alle afgørelser om stop af kontanthjælp, selvom denne kompetence ligger i ydelseskontoret. Disse afgørelser ville være blevet ophævet af nævnet, hvis borgerne havde klaget.

Begrundelsesmangler

Undersøgelsen viser, at mange af sagerne ikke opfylder de forvaltningsretlige krav. Kun i få sager har kommunerne fx opfyldt kravene om at angive, om en afgørelse er truffet efter aktivlovens § 41, stk. 1, nr. 1, eller § 41, stk. 1, nr. 2. I mange tilfælde henviste kommunerne i afgørelsen udelukkende til aktivlovens § 41, stk. 2. § 41, stk. 2, handler om, hvor lang tid hjælpen ophører, og at sanktionen gælder for en eventuel ægtefælle.

Når det gælder afgørelser efter § 41, stk. 1, nr. 2, skal kommunen partshøre borgeren om begrundelsen for udeblivelsen, inden kommunen træffer en afgørelse. Desuden er det vigtigt, at borgeren bliver orienteret om, hvilken udeblivelsesperiode, der er lagt til grund for afgørelsen. Undersøgelsen viser, at mange af sagerne ikke opfylder disse forvaltningsretlige krav.

Nævnets anbefalinger på baggrund af undersøgelsens resultater

Det indholdsmæssige:

- Kommunerne skal være mere opmærksomme på, at alle kravene til vejledningen er opfyldt. For det første skal vejledningen til borgeren gives samtidig med at der bliver afgivet tilbud. Vejledningen skal desuden indeholde besked om, hvad konsekvensen er, hvis borgeren udebliver og hvordan borgeren kan generhverve kontanthjælpen. Endelig skal kommunerne sikre, at der er dokumentation for, at vejledningen udleveres.
- Kommunerne skal foretage en konkret vurdering af, om der er tale om, at borgeren udebliver i en sammenhæng og i et omfang, så det kan sidestilles med en afvisning af hjælpen.
- Kommunerne skal være mere opmærksomme på, at der skal ligge en fyldestgørende jobplan, der omfatter det aktuelle tilbud til borgeren. Det er netop en betingelse for at kunne sanktionere.
- Kommunerne skal både sikre, at borgeren ved, at der foreligger et åbent tilbud fra afgørelsestidspunktet, og at borgeren har fået besked om tilbuddet.
- Kommunerne skal være opmærksomme på at revidere borgerens jobplan i forbindelse med afgørelsen om ophør; medmindre der er tale om, at borgeren fortsætter med samme tilbud.
- Kommunerne skal sikre, at borgeren altid har modtaget meddelelsen om afgørelsen, før den effektueres.
- Kommunerne skal være mere opmærksomme på at præcisere i afgørelsen, fra hvilket tidspunkt kontanthjælpen ophører.

Det formelle:

- Kommunerne skal sikre, at en partshøring omfatter alle udeblivelsesdage, der har betydning for afgørelsen. Borgeren skal desuden spørges direkte om, hvorvidt der er en begrundelse for, at borgeren er udeblevet.
- Kommunerne skal i større omfang dokumentere, hvilke udeblivelser kommunen lægger til grund for afgørelsen. I denne sammenhæng skal kommunerne også redegøre for, hvorfor de begrundelser, som borgeren giver for at udeblive, ikke anses for rimelige.
- Kommunerne må ikke signalere, at en eventuel klage over afgørelsen skal foregå skriftligt.

[Læs hele praksisundersøgelsen "Ophør af kontanthjælp" >>](#)

Kommuner skal blive bedre til at hjælpe unge kriminelle

Kommunerne modtager hvert år underretninger fra politiet om kriminelle børn og unge. For at hjælpe disse børn og unge skal kommunerne blive bedre til at udarbejde foreløbige handleplaner og kriminalitetshandleplaner. Desuden skal kommunerne fokusere på at reagere tidligt, inddrage de relevante fagpersoner og iværksætte den rette støtte.

Af fuldmægtig Hanne Østergaard, Ankestyrelsen

Reglerne overholdes i mere end halvdelen af sagerne

Som led i et 3-årigt projekt har Ankestyrelsen undersøgt 282 sager, hvor politiet har underrettet de kommunale myndigheder om, at et barn eller en ung er mistænkt for kriminalitet. Undersøgelsen viser, at kommunerne opfylder de lovgivningsmæssige krav til sagsbehandlingen i 57 procent af sagerne. Der er tale om en lille forbedring i forhold til Ankestyrelsens første undersøgelse på området, som blev offentliggjort i maj 2012. Kommunerne kan dog fortsat blive bedre til at hjælpe de kriminalitetstruede børn og unge.

Den typiske unge kriminelle

Gennemgangen af sagerne tegner et billede af den typiske kriminelle unge, som politiet underretter kommunerne om. Det er:

- en dreng
- 16-17 år
- kendt af kommunen i forvejen på grund af tidligere kriminalitet, tidligere underretninger eller andre sociale problemer
- har ofte skole- og/eller misbrugsproblemer
- den unges familie er ofte kendt af kommunen i forvejen

I 84 procent af de undersøgte sager, drejer politiets underretninger sig således om drenge, mens der i 56 procent af alle sagerne er tale om unge på 16-17 år.

Foreløbige handleplaner og kriminalitetshandleplaner

Kommunerne kan først og fremmest hjælpe de kriminelle børn og unge ved at blive bedre til at udarbejde foreløbige handleplaner og/eller kriminalitetshandleplaner.

I de sager, hvor Ankestyrelsen har vurderet, at sagsbehandlingsreglerne ikke har været overholdt, er de primære årsager, at kommunen burde have udarbejdet en foreløbig handleplan og/eller en kriminalitetshandleplan. I 73 ud af de målte sager, burde kommunen have udarbejdet en foreløbig handleplan og i 80 af sagerne en kriminalitetshandleplan.

Reglerne om foreløbige handleplaner og kriminalitetshandleplaner skal dels sikre, at der sker en tidlig og hurtig indsats i de sager, hvor børn og unge er involveret i voldskriminalitet og anden alvorlig kriminalitet. Desuden skal de sikre, at den indsats, der sættes i værk over for et barn eller en ung kriminel er planlagt, kontrolleret og forpligter de involverede parter og kommunen.

Kriminalitetstruede børn og unge – serviceloven

§ 57 c. For børn og unge under 18 år, der har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til barnet eller den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med barnet eller den unge og dennes familie.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 1, senest 7 dage efter at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet. Det skal i den forbindelse overvejes, om det vil være relevant at træffe afgørelse om ungepålæg, jf. § 57 b.

Kommunen burde have handlet tidligere

Kommunerne bør også fokusere på at reagere tidligt i sagerne. I 18 procent af sagerne har Ankestyrelsen vurderet, at kommunerne burde have sat foranstaltninger i værk tidligere, og i 11 procent af sagerne burde kommunen have reageret på tidligere underretninger.

Undersøgelsen viser således, at der ikke altid bliver handlet tilstrækkelig hurtigt, selvom kommunerne i hovedparten af de undersøgte sager kender både barnet eller den unge og dennes familie forud for den aktuelle henvendelse fra politiet.

For at illustrere de problemstillinger, som kommunerne står over for i mange sager om kriminelle børn og unge, indeholder undersøgelsen en grundig gennemgang af sagsforløbet i 3 sager >>

Når fagpersoner inddrages

Når kommunerne modtager underretninger om et barn eller en ung, der er mistænkt for at have begået kriminalitet, vil det ofte være nødvendigt at inddrage fagfolk. Det sker både for at få oplysninger om barnet eller den unge og dennes familie og for at få en vurdering af behovet for støtte.

Undersøgelsen har set på, i hvor stort omfang fagfolk er blevet inddraget både på baggrund af den aktuelle underretning om kriminalitet og på baggrund af tidligere underretninger modtaget i kommunen. På baggrund af den aktuelle underretning har der

været inddraget fagpersoner fra eksempelvis SSP, skole, PPR, misbrugskonsulenter, UU-vejledere samt kontaktpersoner. Der har i 2 sager været inddraget ekspertise fra VISO som følge af den kriminalitet, politiet har orienteret om. I halvdelen af alle de undersøgte sager har kommunen imidlertid slet ikke inddraget fagfolk på baggrund af den aktuelle underretning fra politiet.

Ankestyrelsens opgave i sagerne om de kriminelle unge:

- 3-årigt projekt (juni 2010 – juni 2013)
- Modtage orientering fra politiet om 300 sager årligt om børn og unge, som er mistænkt for at have begået voldskriminalitet, anden alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet
- Indhente og gennemgå akter fra kommunerne i de enkelte sager med henblik på at vurdere kommunernes indsats over for barnet eller den unge, herunder om der er grundlag for at Ankestyrelsen behandler sagen
- Udarbejde en årlig rapport om sagerne

Læs hele undersøgelsen "Kommunernes indsats på området for unge kriminelle" på www.ast.dk >>

Midlertidigt på deltid på grund af mindre børn

Ny principafgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne til personer, som på skadestidspunktet arbejdede på deltid, udstikker retningslinjer for, hvornår en deltidsansættelse skal anses for at være midlertidig, fordi den er begrundet i en familiemæssig situation med mindre børn. Artiklen supplerer vores tidligere artikel om deltid og erstatning for tab af erhvervsevne i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5 2012.

Af specialkonsulent Christina Toxværd, Ankestyrelsen

”Mindre børn”

Principafgørelsen er endnu en udløber af Højesterets dom af 16. august 2010 i en sag om erstatning for tab af erhvervsevne til en kvinde, der var udsat for en arbejdsulykke, og som på ulykkestidspunktet arbejdede på deltid.

Højesterets dom slår fast, at skadelidtes årsløn skal fastsættes på baggrund af skadelidtes indtægt 12 måneder forud for arbejdsskaden, med mindre tilskadekomne kan godtgøre, at han/hun kun midlertidigt arbejdede på deltid.

Dommen slår også fast, at den tilskadekomne har bevisbyrden for, at deltidsansættelsen var af midlertidig karakter. Højesteret anser bevisbyrden for løftet, hvis der er tale om en familiemæssig situation med mindre børn. Højesteret udtaler sig dog ikke om, hvad der skal forstås ved ”mindre børn”. Det har Ankestyrelsen søgt at indkredse i Principafgørelse 23-13.

[Læs mere om erstatning for tab af erhvervsevne til personer, der på skadestidspunktet arbejdede på deltid i artiklen ”Deltid og erstatning for tab af erhvervsevne” i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5 august 2012 >>](#)

[Læs Højesterets dom af 16. august 2010 i Principafgørelse 190-10 >>](#)

Børn på 11 og 15 år

I den ene sag var der tale om en kvindelig sygehjælper, som arbejdede 32 timer om ugen på skadestidspunktet. Hun var gift med en udearbejdende mand, der arbejdede på skiftehold. Da hun kom til skade i 1994 var hendes børn henholdsvis 11 og 15 år gamle.

Vi fandt det ikke dokumenteret, at deltidsansættelsen var af midlertidig karakter. Vi lagde vægt på, at børnene ikke kunne anses for mindre børn på skadestidspunktet, og at børnene ikke havde særligt pasningsbehov. Det forhold, at tilskadekomnes mand arbejdede på skiftehold kunne heller ikke begrunde, at hendes deltidsansættelse kunne anses for midlertidig.

Tvillinger på 10 år og barn på 13 år

Den anden sag handlede om en deltidsansat social- og sundhedsassistent, der på skadestidspunktet arbejdede 30 timer om ugen. Da hun i 2004 var udsat for arbejdsskaden havde hun tvillinger på 10 år og et barn på 13 år.

Vi fandt ikke, at hendes deltidsansættelse kunne anses for midlertidig, da der ikke var anført særlige pasningsbehov, og da børnene ikke vurderes at være mindre børn.

Hvilke elementer indgår i vurderingen?

I begge sager indgik det i vores vurdering, hvilke aldersgrænser, der er opstillet i anden lovgivning. Vi lagde vægt på:

- at man kun får tildelt omsorgsdage frem til barnets 7. år,
- at man kan udskyde sin barselsorlov til barnets 9. år samt
- at der i folkeskolen sker udslusning af barnet omkring 4. klassetrin, hvor barnet karakteriseres som værende et større barn.

I de to sager vi har behandlet principielt var de yngste børn et tvillingepar på 10 år. Det betragtede vi ikke som "mindre børn".

[Læs Principafgørelse 23-13 >>](#)

Andre Principafgørelser om deltidsansattes årsløn

Deltidsansættelse var ikke af midlertidig karakter

I Principafgørelse 165-11 fandt Ankestyrelsen ikke, at tilskadekomne havde løftet sin bevisbyrde for, at deltidsansættelsen var af midlertidig karakter. Der var tale om en 49-årig frisør, der blev uddannet i 1980 og frem til 1987 havde arbejdet på fuld tid. Hun valgte at skifte erhverv til social- og sundhedsassistent og gå ned i tid i forbindelse med at hun fik et barn. "Barnet" var på skadestidspunktet 21 år gammel.

Vi fandt, at deltidsansættelsen ikke længere kunne anses for begrundet i familiemæssige hensyn. Vi fandt heller ikke, at tilskadekomne på anden måde havde dokumenteret, at hun havde forsøgt at påtage sig flere vagter eller at få en fuldtidsstilling.

[Læs Principafgørelse 165-11 >>](#)

Midlertidig deltidsansættelse

I Principafgørelse 176-11 fandt Ankestyrelsen, at tilskadekomne havde løftet sin bevisbyrde for, at deltidsansættelsen var af midlertidig karakter. Ved vurderingen lagde vi vægt på, at tilskadekomne forud for arbejdsskaden havde påtaget sig ekstraarbejde i

et omfang der gjorde, at hun næsten fik fuldtidsløn. Vi lagde endvidere vægt på, at hun i en periode på flere år var fuldtidsforsikret medlem af en arbejdsløshedskasse, selvom hun i perioder var deltidsansat med under 30 timer om ugen.

Fordi tilskadekomne selv havde oplyst, at hendes børn aldrig havde afholdt hende fra at forsøge at få flere timer, lagde vi ikke vægt på hendes børns alder. De var på skadestidspunktet henholdsvis 15 og 4½ år og velfungerende.

[Læs Principafgørelse 176-11 >>](#)

Østre Landsrets dom af 18. januar 2012

I dom af 18. januar 2012 vurderede Østre Landsret, at tilskadekomne ikke havde løftet sin bevisbyrde for, at deltidsansættelsen var midlertidig. Retten lagde vægt på, at tilskadekomne aldrig havde arbejdet på fuld tid, og at børnene på skadestidspunktet var 13 og 16 år.

[Læs Principafgørelse 94-12 >>](#)

Deltidsansættelse med blandede vagter

Ankestyrelsen har i en ny Principafgørelse taget stilling til erstatning for tab af erhvervsevne til personer, der på skadestidspunktet arbejdede på deltid med vagter både om dagen og om aftenen/natten. Artiklen supplerer vores tidligere artikel om deltid og erstatning for tab af erhvervsevne i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5 2012.

Af specialkonsulent Niels-Henrik Dam, Ankestyrelsen

Arbejde dag, aften og nat

Ankestyrelsen har i principafgørelse 22-13 taget stilling til, hvordan arbejdsskademyndighederne skal vurdere den fulde erhvervsevne til personer, der på skadestidspunktet arbejdede på deltid og både havde arbejde om dagen, om aftenen og om natten. Det vi i principafgørelsen har kaldt "blandede vagter".

[Læs Principafgørelse 22-13 >>](#)

Vi kom frem til, at samtlige indtægter, herunder indtægten ved at arbejde på skæve tidspunkter som aften og nat, skal inddrages ved fastsættelsen af en skønsmæssig vurdering af indtægten på fuld tid. Vi overførte således det princip, der blev slået fast ved Højesteretsdommen fra 16. august 2010.

[Læs Højesterets dom af 16. august 2010 i Principafgørelse 190-10 >>](#)

Vi fandt samtidig, at situationen ikke kunne sammenlignes med rent aften-/nattearbejde. Denne situation er behandlet i Principafgørelse 111-12.

[Læs Principafgørelse 111-12 >>](#)

Elementer i den skønsmæssige vurdering

Ved blandede vagter skal vi således foretage et skøn over, i hvilket omfang der ville være aften- og nattevagter ved arbejde 37 timer om ugen. Desuden skal vi inddrage indtægten fra aften- og nattevagter, når vi skal vurdere, hvilken indtægt skadelidte kunne have tjent, hvis hun havde arbejdet på fuld tid på skadestidspunktet.

Når vi skal foretage dette skøn, kan vi inddrage mange forskellige oplysninger fx:

- lønsedler,
- udtalelser fra arbejdsgiver om omfanget af fuldtidsansattes aften-/nattearbejde,
- oplysninger om kollegers arbejdsforhold m.v.

Den konkrete afgørelse, der er gengivet i Principafgørelse 22-13, rummer en lang række specielle omstændigheder, der betyder, at afgørelsen hovedsageligt er af interesse for den konkrete sags parter. Det vigtige er således resuméet i principafgørelsen.

Læs mere om erstatning for tab af erhvervsevne til personer, der på skadestidspunktet arbejdede på deltid i artiklen "Deltid og erstatning for tab af erhvervsevne" i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5 august 2012 >>

Arbejdsskader under tilbud om vejledning og opkvalificering eller virksomhedspraktik

Arbejdsskadeloven giver ret til erstatning for personskader, der opstår under arbejde for en arbejdsgiver. Personer, der kommer til skade under uddannelse, kan ikke få erstatning efter arbejdsskadeloven.

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er der indført en særlig erstatningsordning, som i nogle tilfælde fortrænger reglerne i arbejdsskadeloven. I serviceloven findes der ikke en tilsvarende særlig erstatningsordning.

I artiklen beskriver vi, hvornår reglerne i arbejdsskadeloven gælder, og hvornår den særlige erstatningsordning i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats får betydning.

Af fuldmægtig Pia Baven Palsbjørn og specialkonsulent Ole Hamer Tamberg, Ankestyrelsen

Tilbud om vejledning og opkvalificering eller virksomhedspraktik efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og serviceloven

Når en borger har mistet fodfæstet på arbejdsmarkedet, kan det være svært at vende tilbage til arbejdslivet. Kommunen kan derfor hjælpe ved for eksempel at give et tilbud om vejledning og opkvalificering eller virksomhedspraktik på en almindelig arbejdsplads. Formålet er at finde ud af, hvilke arbejdstilbud der er relevant for borgeren. Vi sondrer mellem 3 forskellige situationer:

- en person er udsendt efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats om tilbud om vejledning og opkvalificering (kapitel 10) *eller*
- en person er udsendt efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats om virksomhedspraktik (kapitel 11) *eller*
- unge under 18 år, der er udsendt efter servicelovens regler om praktiktilbud

Uanset om skaden sker i forbindelse med et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller serviceloven, er der ikke tale om et egentligt ansættelsesforhold, hvor en arbejdstager er ansat hos en arbejdsgiver.

Særlig erstatningsordning efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Kommer man til skade under et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, har man ret til godtgørelse for varigt men og erstatning for tab af erhvervssevne. Det er sikret ved en særlig erstatningsordning i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Erstatningsordningen går som udgangspunkt forud for reglerne i arbejdsskadeloven.

Den særlige erstatningsordning efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Der gælder en særlig erstatningsordning efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvor kommunen skal tegne en særskilt forsikring udover arbejdsskadesikringen for personer, der har fået tilbud efter lovens kapitel 10 og 11.

Arbejdsskadeloven kan kun blive relevant, hvis tilbuddet er givet efter lovens kapitel 10, og tilskadekomne er omfattet af personkredsen eller nyttekriteriet fra arbejdsskadeloven.

Ingen særlig erstatningsordning efter serviceloven

Kommunen kan formidle et praktikophold for unge under 18 år efter serviceloven. Der er tale om en virksomhedspraktik hos en offentlig eller privat arbejdsgiver.

Der gælder ikke en særlig erstatningsordning, hvis aktivering er iværksat efter serviceloven. Det betyder, at det udelukkende er arbejdsskadeloven, der giver mulighed for at yde erstatning, hvis en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom sker under en aktivering efter serviceloven.

Det er desuden en forudsætning for at få erstatning, at nyttekriteriet er opfyldt.

Nyttekriteriet

Nyttekriteriet er udviklet i administrativ praksis hos Ankestyrelsen og ved domstolene. Kriteriet går ud på, at den tilskadekomne vil være omfattet af arbejdsgiverens sikringspligt, mens personen er på arbejdspladsen og er til nytte for arbejdsgiveren. Der er tale om et bredt kriterium.

Man er til nytte, hvis indsatsen betyder, at arbejdsgiveren sparer en lønudgift ved ikke at hyre eller bruge anden arbejdskraft. Man kan også være til nytte ved fx at producere en vare, som arbejdsgiveren kan sælge og opnå en fortjeneste ved.

Praksis om skader under aktivering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Tilbud om vejledning og opkvalificering (lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 10)

I Principafgørelse 256-10 har Ankestyrelsen taget stilling til, hvornår en person, der er udsendt i tilbud om vejledning og opkvalificering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, er omfattet af arbejdsskadeloven.

Aktivering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 10

Kommunen kan give borgeren et tilbud om vejledning og opkvalificering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 10. Det kan for eksempel være uddannelse, kurser eller praktik under uddannelsesforløb. Tilbuddet skal udvikle eller afdække borgerens faglige, sociale eller sproglige kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet.

I den konkrete sag vurderede vi, at tilskadekomne havde udført et arbejde for arbejdsgiveren, og at arbejdsskaden var årsag til, at arbejdsforholdet blev afbrudt. Vi vurderede derfor, at forsikringsselskabet, hvor arbejdsgiveren havde tegnet sikring mod arbejdsskader, var rette forsikringsselskab.

Det afgørende er at se på, om nyttekriteriet er opfyldt. En person, som er til nytte for praktikstedet, vil være omfattet af arbejdsskadeloven. Hvis personen derimod ikke er til nytte for praktikstedet, er personen ikke omfattet af arbejdsskadeloven. Personen vil i stedet for være omfattet af den særlige erstatningsordning.

[Se Principafgørelse 256-10 >>](#)

Virksomhedspraktik (lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 11)

I Principafgørelserne 37-09 og 38-09 har vi taget stilling til, hvordan en person, der er udsendt i virksomhedspraktik efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, er stillet i forhold til arbejdsskadeloven.

I principafgørelserne slår vi fast, at personer, der får tilbud om virksomhedspraktik efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 11, altid er omfattet af den særlige erstatningsordning i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Kommunen skal derfor betale en eventuel erstatning. Det betyder, at arbejdsskadeloven ikke gælder ved skader, der er opstået under sådanne praktikophold, og det er uanset, om den tilskadekomne udførte arbejde af nytte for stedet.

Aktivering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 11

Kommunen kan tilbyde borgeren at komme i en virksomhedspraktik efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 11. Det kan være praktik i en offentlig eller privat virksomhed.

Tilbuddet er rettet mod:

- Personer med behov for at få afklaret mulighederne for beskæftigelse
- Personer med faglige, sproglige eller sociale kompetencer, der gør det vanskeligt at få arbejde på normale løn- og arbejdsvilkår

Ulykke under virksomhedspraktik

I Principafgørelse 37-09 deltog tilskadekomne i virksomhedspraktik, der var etableret af bopælskommunen som led i aktivering. Kommunen havde brug for en vurdering af borgerens arbejdsevne for at kunne tage stilling til hans fremtidige forsørgelsesgrundlag. Under virksomhedspraktikken udførte borgeren forefaldende arbejde og kørte som chauffør i et vognmandsfirma. I praktikperioden indtraf en ulykke.

Vi pålagde kommunen at betale en eventuel erstatning efter den særlige erstatningsordning i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Vi vurderede, at det var kommunen og ikke praktikværten (vognmandsfirmaet), der havde sikringspligten.

[Se Principafgørelse 37-09 >>](#)

Sygdom som følge af virksomhedspraktik

I Principafgørelse 38-09 deltog borgeren i en virksomhedspraktik på et plejehjem, hvor hun udførte forskellige opgaver i køkkenet.

Kommunen havde brug for en vurdering af kvindens arbejdsevne for at kunne tage stilling til hendes fremtidige forsørgelsesgrundlag. Under forløbet fik kvinden konstateret en eksemplidelse som følge af praktikken.

Vi vurderede, at kommunen skulle udbetale erstatning for følger af sygdommen, der var opstået under tilskadekomnes deltagelse i en virksomhedspraktik, efter den særlige erstatningsordning i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

[Se Principafgørelse 38-09 >>](#)

Aktivering efter serviceloven

I Principafgørelse 204-10 udførte den unge opgaver, der svarede til opgaver, som en arbejdsdreng udfører. Disse opgaver skulle ellers have været udført af en anden ansat på praktikvirksomheden. Den unges arbejde havde derfor en nytteværdi for praktikværten, og den unge var derfor omfattet af arbejdsskadelovens personkreds.

Aktivering af unge efter serviceloven

Kommunen kan formidle et praktikophold for den unge efter serviceloven. Der er tale om en virksomhedspraktik. Det kan være hos en offentlig eller privat arbejdsgiver.

[Se Principafgørelse 204-10 >>](#)

Arbejdsgivers partslignende status i arbejdsskadesager

De typiske parter i en arbejdsskadesag er skadelidte og et forsikringsselskab. Men en arbejdsgiver kan også klage over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en arbejdsskade. Det giver arbejdsgiver en partslignende status i arbejdsskadesager om anerkendelse. Den særlige partslignende status giver udfordringer i Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen.

Af chefkonsulent Viveca Bach Andersen, Ankestyrelsen

Arbejdsgivers ret til at få en forklaring på Arbejdsskadestyrelsens afgørelse

I principafgørelse 145-12 traf Ankestyrelsen en afgørelse om, at Arbejdsskadestyrelsen skal begrunde overfor en arbejdsgiver, hvorfor en anmeldt ulykke eller erhvervssygdom er anerkendt eller ikke anerkendt.

I principafgørelsen fastslår vi, at Arbejdsskadestyrelsen skal underrette arbejdsgiveren om sin afgørelse på en sådan måde, at arbejdsgiveren får en forklaring på afgørelsen, der giver arbejdsgiveren mulighed for at vurdere, om han vil klage. Forklaringen skal desuden give arbejdsgiveren mulighed for på en meningsfyldt måde at argumentere mod den afgørelse, som Arbejdsskadestyrelsen har truffet.

I den konkrete sag havde arbejdsgiver uretmæssigt beskyldt den ansatte for tyveri, og bortvist ham fra arbejdspladsen, samt politianmeldt ham. Den ansatte havde kritiseret arbejdsforholdene på arbejdspladsen. Arbejdsgiveren var hørt over oplysningerne og kommet med bemærkninger til disse. Arbejdsgiveren var ikke enig i de dårlige arbejdsforhold.

Arbejdsskadestyrelsen havde ikke begrundet afgørelsen til arbejdsgiveren, og det betød, at arbejdsgiveren ikke kunne vide, hvilke forhold Arbejdsskadestyrelsen havde lagt vægt på ved afgørelsen.

Det fremgik af afgørelsen til den ansatte, at Arbejdsskadestyrelsen alene havde lagt vægt på de forhold i sagen, som den ansatte og arbejdsgiveren ikke var uenige om. Det var bortvisningen og politianmeldelsen.

Hvis arbejdsgiver havde fået de samme oplysninger, er det usikkert, om han havde valgt at klage.

[Læs principafgørelse 145-12 >>](#)

Arbejdsgiver er ikke part i sagen i Arbejdsskadestyrelsen

Både Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen har den opfattelse, at en arbejdsgiver ikke er part i anerkendelsessagen i Arbejdsskadestyrelsen. Denne opfattelse hviler på forarbejderne til lovændringer om arbejdsgiverens klageadgang. Forarbejderne beskriver hovedsagelig arbejdsgivers ret til aktindsigt, når sagen behandles i Arbejdsskadestyrelsen.

Da arbejdsgiver ikke er part, når sagen behandles i Arbejdsskadestyrelsen, kan arbejdsgiveren ikke få aktindsigt efter reglerne i forvaltningsloven, men alene efter offentlighedsloven. Arbejdsgiveren har derfor ikke ret til aktindsigt om fortrolige oplysninger om tilskadekomne, fordi oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold er undtaget fra retten til aktindsigt efter offentlighedsloven.

Arbejdsskadestyrelsen må heller ikke give aktindsigt i de personlige oplysninger i sagen efter reglerne om meroffentlighed, som bl.a. er begrænset af bestemmelserne om tavshedspligt.

I arbejdsskadesikringsloven er der dog en særlig hjemmel til, at Arbejdsskadestyrelsen kan give arbejdsgiveren oplysning om tilskadekomnes diagnose, når arbejdsgiveren skal orienteres om en afgørelse af anerkendelsesspørgsmålet.

Efter offentlighedsloven har arbejdsgiveren desuden ret til at få aktindsigt i oplysninger om sin egen virksomheds forhold.

Selv om arbejdsgiver ikke er part, når sagen behandles i Arbejdsskadestyrelsen, skal styrelsen, når der er behov for det, høre arbejdsgiveren om oplysningerne vedrørende forholdene på arbejdspladsen.

Der er ikke tale om en partshøring efter forvaltningsloven. Høringen sker som et led i sagsoplysningen. Formålet med høringen er at sikre, at de oplysninger, som findes i sagen vedrørende arbejdsforholdene, er korrekte. Der kan også være behov for, at arbejdsgiver uddyber eller præciserer oplysningerne i sagen.

Krav til Arbejdsskadestyrelsens orientering om afgørelsen

I principafgørelsen fastslår vi, at Arbejdsskadestyrelsen skal underrette arbejdsgiveren om sin afgørelse på en sådan måde, at arbejdsgiveren får mulighed for at vurdere, om han vil klage. Orienteringen skal følge principperne i forvaltningsloven og indeholde henvisninger til retsregler, og de oplysninger og hensyn, der er lagt vægt på i afgørelsen. Det kan fx være en diagnose, beskrivelse af arbejdsforhold og arbejdsopgaver.

I afgørelsen til den tilskadekomne vil der i begrundelsen som hovedregel alene være henvist til en hændelse på arbejdspladsen eller arbejdsforholdene, som arbejdsgiveren har kendskab til i forvejen.

Arbejdsskadestyrelsen vil typisk kunne give arbejdsgiveren den samme begrundelse for anerkendelsen eller afvisningen på anerkendelse, som den der bliver givet til sagens parter.

Hvis begrundelsen undtagelsesvist indeholder personlige oplysninger om den ansatte, som ikke knytter sig til den anmeldte hændelse eller arbejdsforholdene, må styrelsen efter en konkret vurdering udelade disse oplysninger i sin orientering til arbejdsgiveren.

Arbejdsgivers status i Ankestyrelsen, når arbejdsgiver har klaget

En arbejdsgiver klager almindeligvis, fordi en arbejdsskade er blevet anerkendt. Det sker dog også, at en arbejdsgiver klager over, at en arbejdsskade ikke er blevet anerkendt.

Partsstatus og udfordringer i Ankestyrelsen

Hvis en arbejdsgiver har klaget til Ankestyrelsen, opfatter vi arbejdsgiveren som part i sagen med de rettigheder, som følger af forvaltningsloven. Det betyder bl.a., at Ankestyrelsen partshører arbejdsgiveren om de oplysninger, som er af betydning for spørgsmålet om anerkendelse af en arbejdsskade.

Arbejdsskadestyrelsen træffer i dag som hovedregel fællesafgørelser, hvis en arbejdsskade anerkendes. Det vil sige afgørelser, som for eksempel både omfatter en anerkendelse af skaden samt retten til en godtgørelse eller erstatning. Ankestyrelsen skal derfor som første udfordring tage stilling til, hvilke af alle oplysninger i sagen, der vedrører anerkendelsesspørgsmålet, da en arbejdsgiver alene har ret til aktindsigt i, disse oplysninger.

Udgangspunktet er herefter, at arbejdsgiver har ret til aktindsigt i alle akter og oplysninger, der indgår i anerkendelsessagen. Vi vil imidlertid altid vurdere, om der er konkrete oplysninger, for eksempel uvedkommende helbredsmæssige eller sociale oplysninger, der kan undtages fra aktindsigt efter en interesseafvejning, jf. principperne i forvaltningslovens § 15, stk. 1.

Retstilstanden betyder, at der kan opstå situationer, hvor en arbejdsgiver vil kunne få kendskab til personfølsomme oplysninger om den ansatte. Eksempelvis kan det være berettiget at give en arbejdsgiver oplysninger om forudbestående psykisk sygdom hos den ansatte, dårlige opvækstforhold eller private, sociale problemer med ægtefælle eller børn i en sag, hvor en psykisk sygdom er anerkendt som erhvervssygdom. Dette er nødvendigt for, at en arbejdsgiver skal kunne føre sin sag og kunne argumentere for, at sygdommen ikke skyldes forhold på arbejdspladsen.

Arbejdsgivers status i Ankestyrelsen når arbejdsgiver ikke har klaget

Ankestyrelsen anser ikke arbejdsgiver som part i en klagesag, hvis Arbejdsskadestyrelsen har afvist at anerkende en arbejdsskade, og den ansatte klager over afgørelsen til Ankestyrelsen.

Arbejdsgiveren vil i de fleste tilfælde være enig med Arbejdsskadestyrelsen i, at arbejdsskaden ikke er anerkendt og vil derfor ikke have haft grund til at klage.

Arbejdsgiverens *partslignende* status gør imidlertid, at Ankestyrelsen har indført særlige sagsbehandlingsprocedurer i de tilfælde, hvor Ankestyrelsen, modsat Arbejdsskadestyrelsen, finder, at det ikke kan udelukkes, at Ankestyrelsen vil anerkende arbejdsskaden. I disse tilfælde informerer Ankestyrelsen arbejdsgiver om, at sagen verserer hos os, og vi sender alle relevante oplysninger om arbejdsforholdene til høring. Eventuelt stiller Ankestyrelsen også uddybende spørgsmål til arbejdsgiveren.

Kort Nyt fra Ankestyrelsen

Faglige kurser for professionelle

Ankestyrelsens Familieretsafdeling udbyder familieretlige kurser og kurser om adoption til blandt andre ansatte i statsforvaltninger og i kommuner samt øvrige professionelle, fx pædagoger, socialrådgivere og advokater. Undervisningen foretages af Ankestyrelsens ansatte.

[Se programmet for De Faglige kurser for professionelle >>](#)

Send en mail til Ankestyrelsens postkasse på kursus@familieretsafdelingen.dk for at tilmelde dig kurset.

Nyeste Principafgørelser

Ankestyrelsen har i april udsendt Principafgørelser om blandt andet:

- Klageinstanserne kan efterprøve, om udmålingen af borgerstyret personlig assistance har fundet sted i overensstemmelse med formålet med ordningen.
- Har en borger behov for hjælp spredt over hele døgnet, kan hjælpen udmåles i form af tilskud til at dække rådighedstimer til borgeren.
- Ved udmåling af hjælp til borgerstyret personlig assistance skal der tages hensyn til, i hvilket omfang en borgers ægtefælle er i stand til at varetage opgaver i hjemmet.
- En borger under uddannelse har som udgangspunkt ikke ret til kontanthjælp.

[Læs alle de nyeste Principafgørelser på www.ast.dk >>](http://www.ast.dk)